

HISTORISCHE VERENIGING

BERGEN NH

NIEUWSBLAD

Jaargang 2006

Editie februari

Nieuwsblad

Dit jaar starten we met de eerste uitgave van het Nieuwsblad in februari, wat vroeger dan anders. De reden is om de informatiestroom naar de leden wat meer te spreiden over het jaar.

We hebben Jaap Kroon bereid gevonden om in de komende Nieuwsbladen een stukje te schrijven over historische wetenswaardigheden van Bergen.

Bestuursallerlei

Met twee nieuwe bestuursleden en een toegevoegd lid was het even wennen om elkaar te leren kennen. Maar met enthousiaste mensen is de balans snel gevonden. Er is een aangepaste taakverdeling afgesproken, waarin ieder bestuurslid zich kan vinden.

Een nieuwe werkgroep is opgericht met als naam “ Klankbord historisch Bergen “ (zie pagina 3) en onderzocht wordt om nog een nieuwe werkgroep te formeren met als voorlopige naam “ Aan de slag met het onderwijs ”. Het doel van deze werkgroep is om de binnen de HVB aanwezige kennis van de geschiedenis van de directe omgeving, in samenwerking met de scholen, aan te bieden aan de leerlingen om zo een basis te leggen voor historisch besef. U zult nog nader geïnformeerd worden over deze werkgroep.

Onze actieve redactie besteedt aandacht aan het 100 jarig bestaan van Bergen aan Zee door de voorjaarskroniek geheel aan dit onderwerp te wijden. In verband hiermee komt het ook later uit dan gewoonlijk, begin juni.

Op 22 april zal het Themanummer “ Polders rond Bergen “ ten doop worden gehouden, samenvallend met de Steunpilarenbijeenkomst.

Herman Gelens heeft de resultaten van het archiefonderzoek door Histon, betreffende de raadsbesluiten over de periode 1748 – 1922, weten vast te leggen in een bijna 70 pagina's tellend document.

Beeld & Geluid heeft een dvd geproduceerd met dia's, kaarten en interviews over enerzijds het vliegveld Bergen en anderzijds over het Bergens openbaar vervoer gedurende de vorige eeuw. In de volgende uitgave van het Nieuwsblad zal worden medegedeeld waar bovengenoemde informatie verkrijgbaar is en hoeveel de kosten zullen bedragen.

Klankbord historisch Bergen

Regelmatig worden er vragen gesteld, zowel schriftelijk als telefonisch, betreffende informatie over de historie van Bergen. Om deze vragen gestructureerd te kunnen beantwoorden is een werkgroep in het leven geroepen bestaande uit leden met kennis van de historie van Bergen.

Onder voorzitterschap van Jaap Kroon zijn de volgende leden bereid gevonden zitting te nemen in deze werkgroep.

- Leo Rotthier, tevens portefeuillehouder namens het bestuur.
- Piet Mooij
- Henk Jellema
- Frits David Zeiler
- Henk Min
- Bert Buizer
- Arie Leijen

Alle vragen en antwoorden zullen op de website gepubliceerd worden.

De commissie is op 14 januari 2006 onder het genot van een drankje en een hapje geïnstalleerd.

Eventuele vragen voor de werkgroep kunt u stellen aan het secretariaat tel. 072- 5899457 of bij Jaap Kroon tel. 072-5813339.

Histon

Het bestuur wil graag historisch onderzoek nieuw leven inblazen. In de vernieuwde werkgroep zal meer de nadruk worden gelegd op themagewijs onderzoek. Te denken valt aan:

* Onderwijs

- * Bestaansmiddelen
- * Winkels en middenstand
- * Landbouw
- * De oude Heren van Bergen en hun huizen
- * Verenigingsleven
- * Religie

Wij stellen ons voor dat de werkgroep in onderling overleg de aan te pakken thema's en de werkwijze vaststelt, waarbij aandacht voor het beheersbaar en overzichtelijk houden van de thema's. Het bestuur zal waar nodig de werkzaamheden faciliteren. Het Historisch Archief Alkmaar heeft ook haar steun toegezegd

Door artikelen in Contact en in de Duinstreek en de inzet van Herman Gelens hebben inmiddels acht leden zich gemeld voor de nieuw te vormen werkgroep. Een fantastisch resultaat.

Onze website

Frans Diepenveen en Fred Jostmeijer hebben het afgelopen najaar onze website eens goed onder handen genomen. Als resultaat is de basis gelegd voor een prachtige site met heel veel informatie over de vereniging. Alles over de organisatie, de mensen en de actualiteit is erop te vinden. Er wordt hard gewerkt om alle gegevens op de site te krijgen. Het beheer van een site als de onze is altijd de achilleshiel, maar het bestuur is in de weer om ook het beheer goed op de rails te krijgen.

Ook nu reeds is een bezoek aan www.hvb-nh.nl of www.historischeverenigingbergen.nl ten zeerste de moeite waard. Uw suggesties zijn welkom !!!.

De eerste auto's vlak na de oorlog

Slechts een greep uit wat er nog bekend is. De meeste typen en modellen dateren van vlak na de oorlog of daarvoor. Bankier De Lange reed een Plymouth, de heer Schalkwijk (dir. NHADO) bezat een Pontiac. Vader en zoon Kerkmeier (rijwielgroothandel) hadden beiden een Chevrolet en taxibedrijf Jaap Volkers (standplaats bij De Rus) reed met Studebaker en Chevrolet. Tijdens de oorlog reed huisarts Van der Meer een DKW en toen Dr. Van Gelder terugkwam in 1945 bezocht hij de patiënten eerst per Eysink motorfiets en daarna met een Britse Ford Anglia.

Garage Kees Koster (nu Vrasdonk) had diverse wagens maar al snel was hij dealer voor Citroën en er stonden enkele "traction avant" typen voor de deur. Ook garage Nieuwland (nu VW) aan de Breelaan had ondermeer ook Citroëns. Bij de voormalige melkfabriek "Wilhelmina" was een Britse leger-Bedford vrachtwagen in bedrijf.

Bierhandelaar G. Vis (Prinsessenlaan) had zijn tweezitter A-Ford verstoppt achter een stapel kisten. Na de oorlog verscheen hij er trots mee op de weg. Wegenbouwbedrijf Min reed met de oersterke GMC trucks uit het Amerikaanse leger.

Niet te vergeten de GMC autobus die via de Marshallhulp bij de NHADO terecht kwam. Ook Kromhoutbussen behoorden tot het wagenpark van de busonderneming. Diverse boeren hadden een Willy's of Ford jeep bemachtigd en gebruikten deze allrounders op hun boerderij. In de loop der jaren na 1945/1946 groeide Bergens autobestand met allerlei typen auto's. Vaak waren dat Amerikaanse auto's terwijl ook al vrij snel de Opel Olympia verscheen, voornamelijk als bestelauto. Nogmaals... slechts een greep uit de periode toen Bergen weer langzaam mobiel werd.

Bello's afscheid

Nog deze zomer werd het idee geboren, om met een speciale rit te herdenken dat op 31 augustus 1955 de laatste stoomtram van Bergen naar Alkmaar reed. Zo werd vijftig jaar na dato 's avonds een speciale, door loc NS 7742 Bello getrokken tram ingelegd, waarin belangstellenden de allerlaatste rit van toen konden herbeleven. Het vertrek uit Medemblik vond rond 21.00 uur plaats. In de tram, bestaande uit de rijtuigen NTM C205 en RTM 370 en 395 bevonden zich circa 50 belangstellenden. Daaronder enkelen die de echte afscheidsrit in 1955 ook hadden beleefd, met als meest bekende vertegenwoordiger fotograaf L.P.J. Albers. Hoewel het nog niet helemaal donker was, waren de petroleumbranders van de frontlantaarns en de peilglas- en manometerverlichting al

ontstoken. In de rijtuigen brandde elektrisch licht, dat werd gevoed door een klein aggregaat in één van de goederenwagens. Het was een genot om op deze prachtige avond door West-Friesland te stomen. Bij aankomst in Medemblik was het echt donker geworden zodat de nieuwe perronverlichting goed van pas kwam. Na omlopen en water nemen vertrok de bijzondere tram om kwart voor elf naar Wognum, waar de oorspronkelijke laatste vertrektijd uit Bergen – 23.36 uur – werd afgewacht alvorens naar Hoorn werd doorgereden. Gelukkig ondernam het reizende publiek niet zoals in 1955 allerlei sloop-en sabotageacties , zodat Oom Agent niet in actie behoefde te komen en het locpersoneel rond middernacht kon beginnen aan het rangeren, kolen – en water nemen en schoonmaken van de loc.

Door Rein Korthof. Uitgave van de Stichting Stoomtram Medemblik

100 Jaar Bergen aan Zee

Op 1 januari 2006 is een nieuwe eeuw ingeluid voor Bergen aan Zee.

Dit is officieel gemaakt door het hijsen van de speciale blauwe vlag met het logo van de Stichting Honderdjarig Bestaan Bergen aan Zee door onze burgemeester Paul de Winter, onder genot van een glas glühwein.

Dit jaar zal vanaf eind mei in het teken staan van allerlei activiteiten.

Hieronder volgt een greep uit de feestelijkheden die georganiseerd zullen worden:

- Wandelingen langs verschillende spraakmakende gebouwen, maar ook in de natuur rondom Bergen aan Zee
- Midgetgolf / Tennistoernooi
- Strandactiviteiten voor de kinderen
- Fototentoonstellingen
- Concerten in het Vredeskerkje
- Optreden van verschillende zangkoren
- Uitgave van een DVD van Bergen aan Zee tot nu toe
- De haalbaarheid van een beeldtentoonstelling op of rond het Engelse Veld wordt momenteel getoetst

De activiteiten zullen voor de bewoners worden afgesloten met een spetterend feest.

De koloniehuisen in Bergen aan Zee.

Voorgeschiedenis.

Ondanks het feit dat er aan het eind van de negentiende eeuw in Nederland al wel enige aandacht was voor de miserabele situatie waarin arbeidersgezinnen leefden was de armoede en als gevolg daarvan de kindersterfte groot. Veel mensen in de snel groeiende steden woonden in erbarmelijke omstandigheden in te kleine, vaak donkere en vochtige woningen. Door permanente ondervoeding leden vooral kinderen aan een slechte gezondheid.

Deze situatie bestond niet alleen in Nederland maar ook in de ons omringende landen. Gelukkig zagen steeds meer mensen in dat voor een gezonde samenleving gezonde, sterke kinderen nodig waren. In Zwitserland kwam Dr. Walter Bion als eerste op het idee van

“vakantiekolonies” waar men kinderen weerbaarder probeerde te maken door ze gedurende enkele weken gezonde voeding en dagelijkse lichaamsbeweging in de buitenlucht te geven.

Bion's idee vond al gauw navolging in vele Europese landen. In Nederland waren het vooral de heren Bos en Kerdijk die zich beijerden voor de verbetering van het leven van kinderen in sloppenwijken. Mr. A. Kerdijk richtte in 1884 ‘De Amsterdamsche Vereeniging voor Gezondheids- en Vacantiekolonies’ op.

De situatie in Bergen aan Zee.

Nadat de heer en mevrouw Van Reenen-Völter geprobeerd hadden een startkapitaal te verwerven door aan de kust een landbouwnederzetting te exploiteren werd al spoedig duidelijk dat de exploitatie van een badplaats en de bouw van hotels en kinderkoloniehuisen lucratiever zou zijn.

Dit idee bracht de heer Jacob van Reenen ertoe om in 1907 5000 m² grond te verkopen aan de directeur van het Burgerweeshuis in Amsterdam, die hierna de opdracht gaf voor de bouw van 'Het Herstellingsoord van het Burgerlijk Armbestuur te Amsterdam'. In 1908 konden de eerste bleekneusjes in Bergen aan Zee op krachten komen in het eerste van de uiteindelijk drie vakantiekoloniehuizen die in deze jaren gebouwd werden.

Naast deze drie huizen in de Koloniehoek kende Bergen aan Zee een vierde koloniehuis dat echter niet als zodanig gebouwd was. In 1933 werd het BIO Vakantieoord ondergebracht in een zeer markante villa: Het Russenduin.

Een uitvoerig verhaal over dit hoofdstuk in de geschiedenis van Bergen aan Zee kunt u lezen in het juninummer van 2006.

Door Maria A.G. Smook-Krikke

Najaarsexcursies 2005, een terugblik.

Zaterdag 17 september hebben wij het oude vliegveld nog een keer bezocht. Er waren weer ruim 100 aanmeldingen voor deze excursie, wat ons sterkte in het idee dat het vliegveld, zolang het er nog ligt, zich in een niet aflatende belangstelling mag verheugen. Maar wat zouden we zijn zonder de haast professionele begeleiding van Piet Mooij, Johan Schuurman en Eldert Groenewoud? Bezochten we deze bijzondere plek nu voor het laatst? Wie weet.

Zaterdag 22 oktober hadden we een nieuwe fietsexcursie uitgezet langs bijzondere plekken in Bergen die ons aan de Tweede Wereldoorlog herinneren. Leuk dat zoveel mensen zich hiervoor opgaven, zodat we in 10 groepjes gefietst hebben. Hoewel het weer er nat en dreigend uitzag, bleef het tijdens de hele fietstocht droog. Dat was vooral fijn voor Jaap Kroon, Johan Schuurman, Ru Waalewijn, Eldert Groenewoud en Piet Mooij, die ons op de voor hen bijzondere plekken hun verhaal vertelden. Ook de hele Excursiecommissie, die op de fiets de groepjes begeleidde was flink koud geworden, maar niet van de reacties, die zeer lovend waren en waar we veel aan hebben gehad. Ook deze excursie zal vast nog eens herhaald worden.

Zondag 6 november brachten we een bezoek aan de voor ons allen zo vertrouwde Kerkbuurt met extra aandacht voor het Sterkenhuis en het Oude Raethuys. Wat een leuke rondleiding verzorgde Ton van Zelst in het Oude Raethuys en wat vertelden de dames van het Sterkenhuis enthousiast over de opstellingen in dit oude museum. In het Museum bleek een halfuurtje wel erg kort te zijn. Dat bezoek moeten we toch eens een keer wat uitgebreider over doen.

Voorjaarsexcursies in 2006

Op zaterdag 18 maart organiseren we een excursie met als thema: moderne architectuur in Bergen. Na het enorme succes van de inleiding van Maarten Min over de nieuwe Rustende Jager; hebben wij hem nu bereid gevonden een schets te geven over trends in de hedendaagse architectuur en hoe we die in ons dorp in verschillende gebouwen terugvinden. Na zijn verhaal gaan we in groepjes op de fiets langs een aantal huizen om ter plekke nadere details te bekijken en toegelicht te krijgen.

Inleiding om 10.00 en 14.00 uur in de Witte Kerk aan de Dr. Van Peltlaan.

Zaterdag 22 april

Het buurtschap ligt een beetje uit de route, maar Het Woud hoorde toch echt bij de oude gemeente Bergen. Het leek ons daarom een goed idee om ook daar eens rond te kijken, de geschiedenis van het buurtschap te horen, naar bijzondere huizen en plekken te gaan en dat gaat natuurlijk alleen op de fiets. Start om 10.00 en 14.00 uur in de herberg Het Woud, de koffie staat dan klaar.

Zaterdag 13 mei wordt het weer eens tijd voor een heerlijke meiwandeling in het fraaie Buurtschap Saenegeest. Boerderijen en bijzondere huizen in dit oude landschap doen ons verlangen naar vroeger. In de stal van de boerderij van de altijd gastvrije familie Schouten doen we een koppie.

Onze begeleiders, tevens uitstekende natuurvorsers, zijn natuurlijk Eldert Groenewoud en Cees Winder. Nu maar hopen dat de Meidoorns, die de wegen van Saenegeest omzomen, op deze dag bloeien.

Verzamelen om 10.00 en 14.00 uur, hoek Kerkedijk / Oudtburgerweg

Actie !

Straatnamen in Bergen door de eeuwen heen

Dit naslagwerk uitgegeven door de HVB ter ere van het 10 jarig jubileum is nog steeds verkrijgbaar bij de boekhandel in Bergen.

Dit boek met meer dan 450 oude, nieuwe en zelfs verdwenen straatnamen is ingedeeld in historische periodes aan de hand van kaarten van Bergen en Bergen aan Zee.

Een geheel nieuwe manier om de ontwikkeling van onze gemeente over meer dan 350 jaar weer te geven.

Bij wijze van een speciale actie kunnen leden tot 1 mei 2006 dit prachtige boek met een korting van €4,95 aanschaffen. De prijs van het boek is dan slechts €18.00.

Agenda

18 maart	Excursie moderne architectuur
30 maart	Algemene Ledenvergadering
22 april	Bijeenkomst Steunpilaren
22 april	Themanummer Polders rond Bergen
22 april	Excursie buurtschap Het Woud
13 mei	Excursie buurtschap Saenegeest
juni	Kroniek 100 jaar Bergen aan Zee

Aan alle leden.

Helaas moeten we constateren dat het aantal leden is teruggelopen naar 1355. Een duidelijke oorzaak is niet aan te wijzen, maar vermoedelijk speelt de veroudering in onze maatschappij een belangrijke rol.

Wij doen dan ook een beroep op u allen om vrienden en bekenden in uw omgeving te benaderen om lid te worden van onze vereniging. Als speciale aanmoediging krijgt een ieder die zich aanmeldt als lid voor 1 april 2006, het Themanummer “De Rustende Jager” en de Bataafs-Franse tijd 1795-1813 cadeau. Wij rekenen op uw medewerking om ons ledental weer dichterbij de 1500 te brengen.

Aanmelding nieuwe leden:

F. Thomas, St. Antoniusstr. 13, 1861 LD Bergen, tel. 072-5812334

H. Waanders, Kloosterlaan 21, 1861 SB Bergen, tel. 072-5699457

Kopij

Kopij voor de volgende uitgave van het Nieuwsblad kunt u inleveren tot 1 augustus 2006 bij de secretaris, Kloosterlaan 21, Bergen.

Website

De website is www.hvb-nh.nl of www.historischeverenigingbergen.nl

Secretariaat

HVB Kloosterlaan 21 1861Sb Bergen. Tel. 072-5899457

